

1. ÚVOD

1.1 Účel programu rozvoja obce

Nové úlohy a kompetencie samosprávy pri uskutočňovaní podpory regionálneho rozvoja boli hlavným dôvodom pre spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenovce (ďalej len Program rozvoja).

Ďalším dôvodom bola akútna potreba komplexného rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj doposiaľ opomínané aspekty sociálneho, ekonomického a inštitucionálneho rozvoja.

Odbornú asistenciu zabezpečil Projektový tím EUROactivity, Bratislava, ktorý zrealizoval aj zostavenie finálneho dokumentu.

Program rozvoja má charakter strategického, t.j. strednodobého až dlhodobého rozvojového dokumentu. Plánovací horizont rozvojovej strategickej časti programu rozvoja obce Jasenovce bol stanovený na 8 rokov (do roku 2023).

Program rozvoja je nositeľom rozvojovej politiky obce, jeho rozvojových potrieb o smerovaní rozvoja obce. Obec Jasenovce vypracovaním programu rozvoja dáva najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj. V podobe tohto dokumentu získava nástroj na aktívne riadenie rozvoja, založené na iniciovaní potrebných a žiaducich zmien. Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach.

Program rozvoja je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude jeho úlohou zastrešovať ostatné plánovacie dokumenty a odvetvové koncepcie spracované na miestnej úrovni. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj keď ide o komplexný dokument, jeho cieľom nie je vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie. Podstatou je z množstva problémov a problémových okruhov identifikovať tie, ktoré sú v danom prostredí kritické a prioritné z hľadiska riešenia. Za účelom dosiahnutia čo najvyššej efektivity a reálnosti cieľov sústreďuje zdroje na niekoľko prioritných cieľov, resp. prioritných oblastí rozvoja.

Dlhodobý plánovací horizont znamená veľkú mieru neistoty a rizika, ktoré nemožno vopred predvídať s dostatočnou presnosťou. Preto má program rozvoja charakter otvorenej, flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny východiskových podmienok. Aby bol program rozvoja skutočne živým dokumentom, musí byť permanentne aktualizovaný.

Z právneho hľadiska je dokumentom koordinačným, ktorý nemá charakter všeobecne záväzného predpisu. Zámery obsiahnuté v tomto dokumente sú záväzné len pre obstarávateľa – aj to len v rovine morálneho a politického záväzku, daného schválením

dokumentu v obecnom zastupiteľstve. Ostatné fyzické a právnické osoby sú programom viazané len do tej miery, s ktorou sami vyslovili súhlas.

Výlučné kompetencie pri obstarávaní programu má obec a jej výkonné orgány. Na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky, získali obce na úseku regionálneho rozvoja právomoc vypracúvať program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (čl. I., § 2). Obecné zastupiteľstvo program rozvoja schvaľuje (resp. len jeho strategickú a implementačnú časť), rovnako ako aj prípadné zmeny a doplnky tohto dokumentu.

Obsah programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je legislatívne vymedzený Zákonom č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (§ 10) v zmysle neskorších zmien podľa Zákona č. 351/2004 Z. z. nasledovne:

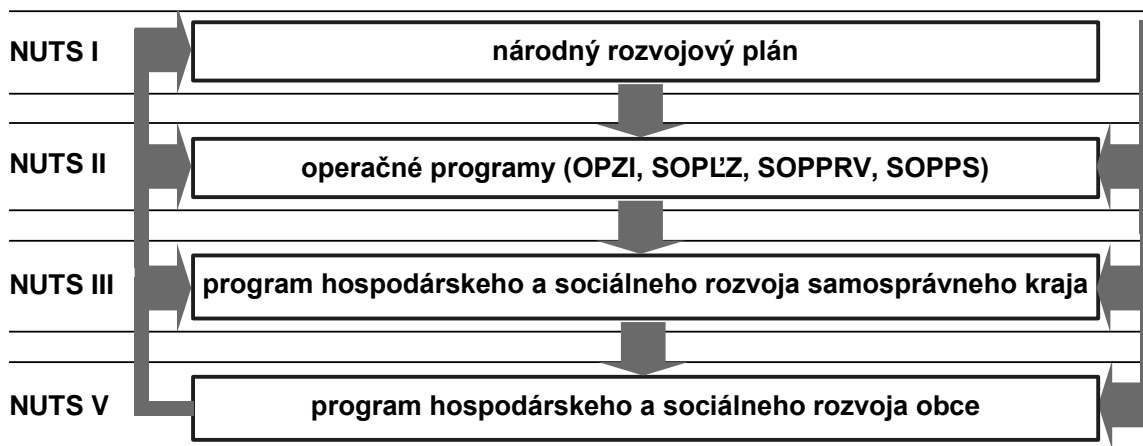
(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä

- a. analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb,
- b. úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach podľa § 3 ods. 2,
- c. návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Uvedený zákon zaraďuje program rozvoja medzi 5 programových dokumentov regionálneho rozvoja (spolu s Národným rozvojovým plánom, regionálnymi operačnými programami, sektorovými operačnými programami a programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja). Na základe týchto programových dokumentov sa realizuje podpora regionálneho rozvoja zo zdrojov EÚ. Vypracovaním programu rozvoja obec splní jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie - princíp programovania. Súčasne tak zvýši svoje šance získať finančnú podporu na realizáciu projektov zo štrukturálnych fondov, keďže obec musí preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami i miestnou stratégiou, ktorú reprezentuje program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Pri spracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jasenovce sa prihliadalo na to, aby ciele a opatrenia stanovené v tomto dokumente boli v súlade s nadradenými programovými dokumentmi regionálneho rozvoja - Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja, Národným rozvojovým plánom, vrátane jeho sektorových operačných programov.

Sústava základných programových dokumentov podpory regionálneho rozvoja

1.2 Metodika spracovania a priebeh prác na príprave programu rozvoja obce Jasenovce.

♦ Metodika

Súčasťou tohto dokumentu je stručný popis metodiky a procesu tvorby programu rozvoja obce. Cieľom je uľahčiť spravovanie a ďalšiu modifikáciu dokumentu a umožniť lepšie pochopenie princípov strategického plánovania smerom k širšej verejnosti, predovšetkým spoluprotvorcom a užívateľom plánu. Predpokladá sa, že po ukončení etapy prípravy programu ho jeho užívatelia budú sami prispôsobovať meniacim sa podmienkam. Pri rešpektovaní metodických postupov by nemalo dôjsť k narušeniu konzistentnosti myšlienok obsiahnutých v dokumente.

Pri usmerňovaní plánovacieho procesu a spracovaní dokumentu boli aplikované metodické postupy vyvinuté Projektovým tímom EUROactivity, pri zhodnotení výsledkov viacerých výskumných projektov a využití viacerých osvedčených domácich a zahraničných metódik strategického plánovania na komunálnej úrovni (p. *metodické podklady* – kap. 1.3). Obsah dokumentu je v súlade s odporúčaniami metodické príručky Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja, podľa ktorej bola upravená aj použitá terminológia.

♦ Plánovací postup

V procese spracovania Programu rozvoja obce Jasenovce bol aplikovaný prístup predstavujúci kombináciu expertnej a komunitnej metódy, ktorý spája profesionalizmus a miestne znalosti. Cieľom je, aby program rozvoja obce nebol len „názorom odborníkov“, ale aby bol zrozumiteľný i pre laikov a slúžil obci a jej obyvateľom.

Program rozvoja obce Jasenovce v zásade tvoria tri časti:

analytická časť (pozostáva zo situačnej analýzy a SWOT analýzy)

strategická časť (pozostáva zo strategickej vízie a strategických cieľov)

implementačná časť (pozostáva z akčných plánov s časovým harmonogramom a návrhom finančného a organizačného zabezpečenia)

Obsah a postup spracovania programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Prvá skupina činností zahŕňala všeobecnú analýzu situácie obce. Analytická časť má charakter komplexného profilu obce a predstavuje prehľad (audit) vnútorných zdrojov obce - prírodných, územno-technických, ľudských a finančných. Jej úlohou je poskytnúť odpoveď na otázku, „kde sa obec v súčasnosti nachádza“. Analytická časť predstavuje koncentrovaný zdroj informácií o obci s možnosťou ďalšieho využitia, napríklad na prezentačné účely. Je členená podľa jednotlivých oblastí života obce, resp. funkčných subsystémov, v rámci ktorých je obsiahnutá aj analýza realizovaných aktivít a opatrení.

Informácie pre analýzy poskytla obec a využité boli aj existujúce koncepčné materiály. Ďalšie informácie boli získané formou prieskumov v teréne, rozhovorov s predstaviteľmi obce. Informácie pre analýzy regionálneho kontextu sme čerpali z rozvojových dokumentov regionálnej úrovne (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja NRSK), Strategického plánu mesta Prešov a ďalších zdrojov.

Podobne ako pri stanovení vízií a cieľov, aj analýzy sa sústreďovali len na rozhodujúce faktory a kľúčové prvky - kvalitatívne hodnotenia boli uprednostnené pred kvantitou vstupných dát.

Okrem analýz samotnej obce bolo treba väčšiu pozornosť venovať analýzam externého prostredia, s cieľom identifikovať konkurenčné aktivity v regióne i možnosti ďalšej spolupráce s okolitými obcami.

Ďalším krokom bola syntéza parciálnych analýz použitím štandardnej metódy strategického plánovania – SWOT analýzy. Výsledkom bola strategická diagnostika obce, nevyhnutná pre stanovenie prioritných cieľov rozvoja.

V ďalšej etape, ktorá prebiehala sčasti súbežne s analytickou fázou, sme pristúpili k definovaniu rozvojovej stratégie, pozostávajúcej zo strategickej vízie podrobnejšie definovanej vo forme sústavy strategických cieľov.

V poslednej plánovacej etape boli špecifikované niektoré konkrétne krátkodobé kroky (akčné plány a projekty), ktoré by mali viesť k naplneniu vízie a dlhodobých zámerov. To znamená, že pokiaľ predmetom stanovenia rozvojovej stratégie bolo zodpovedať otázku „kde chceme byť?“, tak akčné plány majú povedať „ako sa tam dostaneme“.

Pri definovaní akčných plánov a projektov boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ (štrukturálnych fondov). V prílohe tejto dokumentácie je preskúmaná väzba akčných plánov na priority, opatrenia a podporované aktivity relevantných programových dokumentov.

Program rozvoja obce má hierarchickú štruktúru, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína globálnym cieľom strategickej vízie, pokračuje strategickými cieľmi rozdelenými podľa prioritných oblastí a uzatvára ju sústava opatrení, projektov a aktivít zhrnutých v akčných plánoch. Hierarchické usporiadanie znamená aj rozdielne časové horizonty. Program rozvoja obce je teda integrovaným plánovacím dokumentom (preto sa používa označenie „program“ a nie „plán“) zahŕňajúcim strategickú časť, ktorú tvoria dlhodobejšie ciele a operatívnu časť -- opatrenia realizovateľné v kratšom období.

♦ Udržateľný rozvoj a Miestna agenda 21

Z filozofie projektového tímu EUROactivity vyplýva poslanie šíriť myšlienky udržateľného rozvoja urbánnych štruktúr a usilovať sa o ich aplikáciu v praxi. Pri formulovaní rozvojovej stratégie pre obec Jasenovce bola ako jedna z prioritných oblastí definovaná „kvalita životného prostredia“. Okrem environmentálno-ekologickej dimenzie však komplexnejšie ponímaná koncepcia udržateľného rozvoja zahŕňa aj ekonomické a sociálne kontexty rozvoja. Tieto tri dimenzie udržateľnosti reflektujú prítomnosť troch typov tzv. kapitálu komunity:

prírodný kapitál (prírodné zdroje, pôda, krajina)

finančný kapitál (vyrábané tovary, nehnuteľnosti, infraštruktúra, informačné zdroje)

ľudský/sociálny kapitál (kultúrne dedičstvo, vzdelanie, schopnosti a zdravie obyvateľov)

Cieľom je dosiahnuť rovnovážny rozvoj vo všetkých troch dimenziách a optimálne využitie uvedených zdrojov pri eliminácii ich potenciálnych vzájomných konfliktov. To napríklad znamená, že nie je efektívne sústrediť sa len na budovanie technickej infraštruktúry na úkor životného prostredia a bez investícií do vzdelania a zdravia obyvateľov.

Aplikáciu princípov udržateľného rozvoja na úrovni obcí a miest predstavuje Miestna agenda 21, ktorá je programom udržateľného rozvoja pre 21. storočie a zahŕňa komunitné aktivity pre miestnu úroveň. Tieto princípy a postupy boli tvorivo využité a rozvinuté aj pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Jasenovce a v následných fázach (opatrenie D.2.1).

1.3 Východiskové dokumenty a zdroje informácií

♦ Vstupné informácie pre spracovanie analýz

Prognostické údaje podporujúce vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a obce. MVRR, 2003.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001. Štatistický úrad SR, 2002.

Vlastivedný Slovník obcí na Slovensku I. Veda, 1976.

♦ Rozvojové stratégie a sektorové politiky na národnej a regionálnej úrovni

Národný rozvojový plán Slovenskej republiky

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja, 2003

♦ Metodické podklady

Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, 2004.

McSweeney, E. Obecné strategické plánovanie, miestny ekonomický rozvoj a facilitovanie procesu. Kanadský urbanistický inštitút, 2001.

Miestna Agenda 21 na Slovensku. Metodická príručka. Bratislava : REC, 2003.

Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Enterplan, 2002.

Zamkovský, J. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja – význam, štruktúra a základné metodické tézy. Banská Bystrica : CEPA, 2004.

Janečková, L., Vašítková, M. Marketing měst a obcí. Praha : Grada, 1999.

Bytová politika na miestnej úrovni. Metodická príručka pre miestne samosprávy. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, 2001.

1.4 Zoznam použitých skratiek

EAGGF – Európsky poľnohospodársky a garančný fond

ERDF – Európsky fond regionálneho rozvoja

ESF – Európsky sociálny fond

MVRR – Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja

OP – operačný program

PRO – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

PRSK – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja

RRA – regionálna rozvojová agentúra

SOP – sektorový operačný program

ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania

NRSK – Prešovský samosprávny kraj

ÚPN – Územný plán

ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

2.1 Socio-ekonomická analýza

2.1.1 Základná charakteristika a ľudské zdroje

Obec Jasenovce v južnej časti Ondavskej vrchoviny v doline Oľky v nadmorskej výške 166 m.n.m. Rozloha obce je 565 ha.

Osídlenie v obci vzniklo v 14 až 15. storočí. Prvý písomný doklad o dedine pochádza z roku 1543. Bola majetkovou súčasťou panstva Humenné. V roku 1600 bolo v sídlisku 7 poddanských domov, v roku 1715 až 1720 tu hospodáril 7 poddanských domácností, v roku 1828 bolo 22 domov a 166 obyvateľov a v roku 1900 bolo 431 obyvateľov. Obec má tieto časti: Poloma, Vrchy, Močeníky.

V súčasnosti žije v obci 225 obyvateľov.

Obyvatelia obce sú slovenskej národnosti. V súčasnosti je štruktúra obyvateľstva nasledovná:

Typy skladieb obyvateľstva	Počet obyvateľov
trvalo bývajúce obyvateľstvo	225
predproduktívny vek 0 - 18	38
produktívny 18 - 60	141
poproduktívny nad 60r.	46

Demografický vývoj 10 rokov spätne - počet obyvateľov každým rokom klesá.

Vzdelanostná štruktúra: u obyvateľov prevláda stredoškolské a základné vzdelanie.

V obci Jasenovce žije 225 obyvateľov. Analýza vývoja počtu obyvateľov za obdobie posledných 50 rokov ukazuje striedanie stúpania a klesania počtu obyvateľstva.

Nasledovaný obdobím rastu v druhej polovici 20. storočia. Určitý odliv obyvateľov do väčších mestských aglomerácií v regióne (hlavne mesto Prešov) spôsobuje hlavne to, že tam nachádzajú lepšie životné perspektívy a vyhliadky. Podľa najnovších údajov obce sa počet obyvateľov stabilizoval. V štruktúre pohlavia je to približná polovica a to 119 mužov a 106 žien. Obyvatelia obce majú prevažne stredoškolské odborné vzdelanie alebo úplne stredoškolské vzdelanie.

Z analýzy vyplýva, že v súčasnosti je možné zabezpečiť rast počtu obyvateľov len posilnením migrácie smerom do obce. V prípade naplnenia potenciálu prisťahovania nových obyvateľov, hlavne mladých rodín, aby v budúcnosti mohlo dôjsť k zlepšeniu demografického profilu obce a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou menou.

Z hľadiska náboženského vyznania je vyše 96% obyvateľov obce rímskokatolíckeho vierovyznania.

2.1.3 Ekonomika, trh práce a sociálna situácia

Súčasní obyvatelia obce Jasenovce sa len veľmi ťažko prispôsobujú novým trhovým podmienkam v oblasti podnikania — a to najmä z nedostatku financií, nízkej kúpnej sily, slabej zamestnanosti.

No i napriek uvedenému v obci v súčasnosti existujú tieto služby:

výroba kartónových domčekov PEVA p.Ivan Petruška,
hospodárska produkcia - AGRO HOLD Holčíkovce p.Michal Štafura,
predajňa potravín a zmiešaného tovaru

2.1.4 Občianska a technická vybavenosť

V obci je dokončená vodovodná sieť a obyvatelia. Čo sa týka kanalizácie, obec plánuje jej výstavbu. Obec nie je plynofikovaná. Obyvatelia obce vykurejú predovšetkým tuhým palivom. V obci sa nachádza telekomunikačná sieť a pripojenie na internet. Dosah tu majú aj mobilní operátori, káblová TV v obci poskytovaná nie je. Obec je elektrifikovaná. V obci premáva autobusové spojenie do Vranova nad Topľou a Humenného.

Zdravotná infraštruktúra: V obci nie je Zdravotné stredisko.

Kultúrna infraštruktúra: V obci sa nachádza kultúrny dom, kde sa konajú rôzne kultúrne a spoločenské akcie ako napr. svadby, plesy, rodinné oslavy, rôzne školské akademie a obecné slávnosti.

Čo sa týka bytovej infraštruktúry, obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch.

2.1.5 Vzdelávanie, kultúra

Vzdelávanie

Materská škola v obci je a navštevuje ju cca 10 detí, ale vzhľadom na počet obyvateľov a demografický vývoj sa Základná škola v obci nenachádza, tú žiaci navštevujú v obci Holčíkovce.

V časti Močeníky je Dom Bosco (saleziáni) – postavený v roku 1991.

Kultúrna infraštruktúra: V obci sa nachádza kultúrny dom, kde sa konajú rôzne kultúrne a spoločenské akcie ako napr. svadby, plesy, rodinné oslavy, rôzne školské akademie a obecné slávnosti.

Medzi kultúrne pamiatky v obci patria:

Rímskokatolícky kostol Sv. Michala Archanjela pochádza z roku 1778, po zemetrasení v roku 1788 bol obnovený a v rokoch 1936 – 1937 upravený novou vežou.

V časti Poloma sa nachádza kat. kostol postavený v rokoch 1908 – 1914 v duchu romant. gotických stavieb z konca 19 st..

V časti Vrchy je drevená a murovaná kaplnka zasvätená sv. Anne.

2.1.6 Životné prostredie a cestovný ruch

Stav životného prostredia je pozitívny.

Vývoz TKO je zabezpečený. Likvidácia odpadu (odpad sa separuje) a odpad sa vyváža na skládku.

V oblasti čistoty ovzdušia najväčším znečisťovateľom vzduchu sú kotolne v rodinných domoch. Výrazný znečisťovateľ v obci nie je nakoľko sa tu nenachádzajú ani výrobné podniky. Výraznejším problémom je však správanie sa niektorých obyvateľov, ktorí pravidelne tvoria tzv. čierne skládky.

Obec sa nachádza iba 5 km od rekreačnej oblasti Domaša. V katastri obce sa nachádza aj 7 rekreačných domov.

3. Analýza hlavných faktorov rozvoja a kľúčových disparít

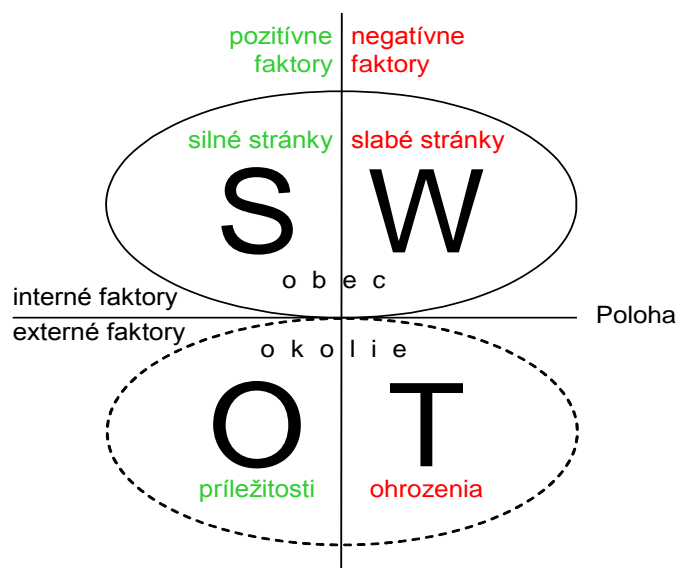
3.1 SWOT analýza

SWOT analýza poskytuje celostný pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať. Z tohto dôvodu nie je vhodné jej členenie podľa sektorov.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Princíp SWOT analýzy

3.1.1 Analýza interného prostredia obce

Silné stránky (S)

- S1** priaznivá geografická poloha územia obce
- S2** pokojné vidiecke prostredie bez výskytu nežiaducich sociálnych javov
- S3** významné miestne tradície
- S4** aktívny, koncepčný a zodpovedný prístup miestnej samosprávy k celkovému rozvoju obce
- S5** výhodná poloha voči prírodným danostiam
- S6** bohaté kultúrne a športové aktivity

Slabé stránky (W)

- W1** hospodárska základňa obce
- W2** nevybudovaná kanalizácia a čov
- W3** nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva
- W4** chýbajúce pracovné príležitosti
- W5** nedostatočný stav bytovej infraštruktúry
- W6** vybudovanie odpadovej infraštruktúry
- W7** nevybudovaná základná turistická infraštruktúra
- W8** slabá angažovanosť obyvateľstva do rozvoja obce
- W9** chýbajúca revitalizácia turistickej infraštruktúry

3.1.2 Analýza externého prostredia obce

Príležitosti (O)

- O1** výhodná poloha v blízkosti Prešova
- O2** očakávaný ekonomický rozvoj Prešova
- O3** dostupnosť širokého spektra vyššej vybavenosti v Prešove
- O4** možnosť získania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov, prípadne iných typov grantov na rozvojové projekty
- O5** dostatok vhodných plôch pre turizmus
- O6** pozitívny rozvoj podnikateľského sektora
- O9** dostatok vhodných plôch pre športovú infraštruktúru

Ohrozenia (T)

- T1** opustenie vidieckeho štýlu života a postupný zánik tradícií
- T2** nepriaznivý demografický vývoj s negatívnym dopadom na školskú infr.
- T3** obmedzené možnosti získania prostriedkov zo štrukturálnych fondov
- T4** prirodzený odpor obyvateľstva pri aplikácii projektov pre cestovný ruch
- T5** nedostatočné ekologické povedomie obyvateľstva
- T6** nízka intenzita budovania turistickej infraštruktúry

4. Stratégia rozvoja obce

4.1 Strategická vízia

Predmetom strategickej vízie je zodpovedanie otázky „ako by obec mala vyzerat' v budúcnosti v časovom horizonte 8 rokov“. Nasledujúca vízia vyplynula z analýzy SWOT a sú v nej priamo zakomponované jednotlivé rozvojové ciele, ktoré odpovedajú na uvedenú otázku. V rámci aplikovanej metodiky predstavuje strategická vízia ekvivalent **globálneho cieľa**.

Stratégia rozvoja obce Jasenovce stavia predovšetkým na zhodnotení silných stránok a maximálnom využití príležitostí, vzhľadom k tomu, že všetky problémy a potenciálne ohrozenia nepovažujeme za mimoriadne kritické. Rozvoj obce sa bude orientovať najmä na rozvoj turisticko – hospodárskej funkcie. Súčasne sa bude úsilie sústreďovať na zachovanie a oživovanie tradičných hodnôt a kolorit vidieckeho prostredia.

4.2 Strategické ciele

Strategické ciele nemajú charakter „hotových návrhov“, ale reprezentujú istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, ktorú naznačila už strategická vízia. Strategické ciele sú špecifické – t.j. sú viazané na 5 vytypovaných prioritných oblastí – investície do základnej infraštruktúry (A), kultúra a život komunity (B), služby pre obyvateľov (C), kvalita životného prostredia (D), podpora výstavby a súkromných investícií (E). Prioritné oblasti budú predstavovať hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory rozvoja.

Prioritná oblasť A – Investície do základnej infraštruktúry

- A.1 zlepšenie technického stavu občianskych budov
- A.2 zlepšenie kvality miestnych komunikácií a chodníkov
- A.3 rekonštrukcia verejných obecných priestranstiev
- A.4 Vybudovanie kanalizačného systému s pokrytím celej obce

Prioritná oblasť B – Kultúra a život komunity

B.1 Udržanie tradícií obecných kultúrnych a spoločenských podujatí

B.2 interkomunitné výmenné styky v kultúrnej a spoločenskej oblasti

B.3 záujem obyvateľov o dianie v obci

Prioritná oblasť C – Služby pre obyvateľov

C.1 podmienky pre verejnoprospešné služby

C.2 podpora programov pre rozvoj zamestnanosti

C.3 vybudovanie oddychovej zóny

Prioritná oblasť D – Kvalita životného prostredia

D.1 revitalizácia verejných obecných priestranstiev

D.2 ekologicky uvedomelí občania

Prioritná oblasť E – Podpora cestovného ruchu

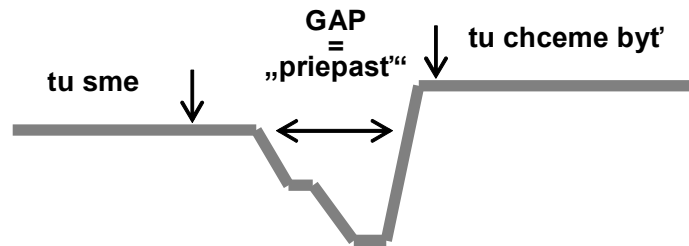
E.1 účinná podpora rozvoja bytového fondu obce

E.2 rozvoj turizmu

4.3 GAP analýza

GAP analýza definuje vzťah medzi súčasným stavom a strategickou víziou. Umožňuje lepšie si uvedomiť, čo treba urobiť preto, aby sa vízia stala realitou. GAP analýza je teda pomenovaním problémov, na riešenie ktorých sa treba zamerať. Pomáha definovať konkrétne projekty, aktivity a opatrenia, ktoré sú predmetom nasledujúcej kapitoly.

Princíp GAP analýzy

Problémy vyžadujúce riešenie:

- v oblasti základnej infraštruktúry:
  - ◆ verejné priestranstvá v obci si vyžadujú rekonštrukciu
  - ◆ je nutná rekonštrukcia miestnej cestnej infraštruktúry
  - ◆ je potrebné vybudovať kanalizačnú sieť v obci
  - ◆ nie je dokončený obecný vodovod
  - ◆ riečisko potoka nedostatočne urobenú reguláciu a v niektorých častiach ju nemá vôbec

- v oblasti kultúry a života komunity:
  - ◆ zaniká tradícia vidieckych zvyklostí
  - ◆ znižuje sa historické povedomie obyvateľov o obci
  - ◆ mladí majú v obci málo príležitostí pre trávenie voľného času

- v oblasti služieb pre obyvateľov:
  - ekonomická základňa obce je slabo stimulovaná – v obci by malo byť viac podnikateľských aktivít
  - ponuka služieb je obmedzená
  - obyvatelia by mali mať možnosť prístupu na internet z verejného miesta
  - v obci chýbajú programy motivačné a rekvalifikačné programy pre nezamestnaných

- v oblasti životného prostredia:
  - ekologické povedomie obyvateľov je pomerne nízke
  - verejné priestranstvá potrebujú revitalizáciu

- v oblasti stavebného a priemyselného rozvoja:
  - už nevyhovujúca turistická infraštruktúra v obci
  - potreba rekonštrukcie kultúrnych pamiatok v obci

5. Akčné plány

Akčné plány predstavujú súbor konkrétnych **projektov, opatrení a aktivít** smerujúcich k naplneniu nosnej vízie a rozvojových cieľov obce Jasenovce. Dodávajú dlhodobej vízii žiaduci operatívny aspekt tým, že transformujú ciele stratégie do konkrétnych praktických krokov. Akčné plány sa preto týkajú kratšieho obdobia ako samotná stratégia. Ich plánovací horizont je približne 3 – 5 rokov. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším začiatkom realizácie (projekty druhého sledu), po splnení istých nevyhnutných podmienok (napr. majetkové vysporiadanie, získanie investora a pod). Pre zvýšenie efektívnosti implementácie sa odporúča každoročne konkretizovať postup a úlohy pre jednotlivé aktivity.

Akčné plány zhromaždené v tejto kapitole nie sú podrobnými realizačnými projektmi. Ako súčasť dokumentu s dlhodobým plánovacím horizontom môžu mať len charakter rámcových projektov – nemôžu byť príliš podrobné, inak by sa rýchlo stali neaktuálnymi.

Rámcové projekty, ktoré sú súčasťou tohto dokumentu, obsahujú:

- stručný popis daného projektu/aktivity
- odôvodnenie jeho prínosu pre obec a pre splnenie jedného alebo viacerých strategických cieľov (väzba na cieľ)
- určenie zodpovedného subjektu (garanta projektu) a spolupracujúcich subjektov
- približné obdobie realizácie
- definovanie potrebných krokov podmieňujúcich realizáciu (len v prípade rozsiahlejších projektov)
- stanovenie spôsobu financovania, prípadne odhad nákladov ak je možný (nie však presného rozpočtu a plánu financovania)
- indikátory úspešnosti (v podobe merateľných kvantitatívnych ukazovateľov - len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase)

Na základe rámcových projektov, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, sa následne pripravujú detailné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov (stanovených v programových doplnkoch operačných programov).

Návrhy projektov sú výsledkom konsenzu s predpokladanými nositeľmi (garantmi), ako aj subjektmi, ktoré budú na realizácii projektov spolupracovať.

Pri zostavovaní katalógu projektov boli uprednostnené projekty s najvyšším potenciálom efektívne naplniť stanovené ciele v zmysle princípu koncentrácie na

priority. Z nich boli ako kľúčové projekty 1.sledu, ktoré budú mať po realizácii hlavný dopad na rozvoj obce, vybrané nasledujúce:

5.1 Prioritná oblasť **A – Investície do základnej infraštruktúry**

Od kvality technickej infraštruktúry závisí aj kvalita bývania a jeho komfort. Po zlepšení stavu infraštruktúry možno očakávať aj zvýšenie atraktivity obce, ktoré by sa malo prejavíť prílevom investícií do stavebného rozvoja.

Do tejto prioritnej oblasti, analogicky k členeniu OP Základná infraštruktúra, sú zaradené aj zámery rekonštrukcie občianskych budov.

A.1.1 Úprava budovy obecného úradu

Úprava zahŕňa kompletnú fasádnu úpravu, opravu strechy a zlepší celkový vzhľad budovy v adekvátnej väzbe na jej charakter.
> Väzba na cieľ: A.1 Zlepšenie technického stavu občianskych budov
> Garant: obec
> Spolupráca: obec
> Náklady: —
> Financovanie: obec, štátny rozpočet
> Obdobie realizácie: 2016 - 2018

A.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií

Jestvujúce trasy obslužných, spojovacích a prístupových komunikácií je potrebné v niektorých častiach rekonštruovať. Nová sieť komunikácií by mala nadväzovať na jestvujúcu sieť miestnych komunikácií.
> Väzba na cieľ: A.2 Zlepšenie kvality miestnych komunikácií a chodníkov
> Garant: obec
> Spolupráca: obec
> Náklady: —
> Financovanie: ERDF, obec
> Obdobie realizácie: 2016 - 2023

A.3.1 Rekonštrukcia a revitalizácia verejných priestranstiev obce

Na dosiahnutie pôsobenia obce , ako jednotnej organickej štruktúry je nutné vytvárať optické ale aj funkčné prepojenia. Optickými a funkčnými prvkami môžu byť prístavby, drobná architektúra, ktorá doplní ponuku ob. vybav. , parková úprava zelene, sieť peších komunikácií. Tvorba obecného interiéru. Vytvárať jednotný charakter dláždenia, osvetlenia, lavičiek, informačných tabulí a úpravy zelene v centrálnej časti obce.
> Väzba na cieľ: A.3 Rekonštrukcia verejných priestranstiev
> Garant: obec
> Spolupráca: obec
> Náklady: —
> Financovanie: ERDF, obec
> Obdobie realizácie: 2016 - 2023

A.4.1 Vybudovanie kanalizácie

Dobudovanie obecnej kanalizácie podľa projektovej dokumentácie predpokladá vybudovanie gravitačných stokových sietí, výtlačného potrubia a prečerpávacie stanice odpadových vôd + čov
> Väzba na cieľ: A.4 Vybudovanie kanalizačného systému
> Garant: obec
> Náklady:
> Financovanie: Environmentálny fond (program na podporu realizácie environmentálnych opatrení MŽP), obec, ERDF
> Obdobie realizácie: 2016 - 2023

5.2 Prioritná oblasť B – Kultúra a život komunity

Obec Jasenovce bola známa svojou históriou a s tradíciami, ktoré sa k nej viažu. Aktivity prioritnej oblasti B majú pomôcť podporiť kultúrny a spoločenský život a udržať tradície.

Z hľadiska revitalizácie tradícií je kľúčové pripomenúť ich obyvateľom obce či návštevníkom pútavou a zároveň reprezentatívnou formou.

Z analýz vyplynulo, že v poslednom období rastie pasivita obyvateľov obce. Záujem širšej verejnosti o dianie v obci je možné vzbudiť skôr „ľahšími“ formami.

Je tiež potrebné zohľadňovať špecifické potreby rôznych skupín obyvateľov z hľadiska veku – mládeže a dôchodcov a zabezpečiť intenzifikáciu spoločenských kontaktov pre tieto skupiny.

B.1.1 Realizácia jednotlivých kultúrnych podujatí v obci

Cieľom je rešpektovať potenciál takých kultúrohistorických a spoločenských hodnôt a javov, ktoré kontinuálne pôsobia v danom prostredí a predstavujú rozvojové impulzy regiónu a integráciu kultúrohistorického povedomia nielen u občanov, ale aj u návštevníkov týchto podujatí. Ide o snahu ukázať, že obec skutočne žije rozvíjaním svojej kultúry, histórie a tradícií.

> **Väzba na cieľ:** B.1 Udržanie tradícií obecných kultúrnych a spoločenských podujatí

> **Garant:** obec

> **Spolupráca:** obec

> **Náklady:** —

> **Financovanie:** obec

> **Obdobie realizácie:** každoročne

B.2.1 Príprava a realizácia cezhraničnej partnerskej spolupráce.

Okrem spolupráce so slovenskými obcami môžu život občanov obce obohatiť výmenné styky so zahraničnými obcami.

> **Väzba na cieľ:** B.2 Interkomunitné výmenné styky v kultúrnej a spoločenskej oblasti

> **Garant:** obec

> **Spolupráca:** obec

> **Náklady:** —

> **Financovanie:** ERDF, obec

> **Obdobie realizácie:** 2016 - 2018

B.3.1 Aktivity miestnych organizácií

Priestor pre klub mládeže a spoločenský klub bude vymedzený v rámci kultúrneho domu. Činnosť klubu by mala byť organizovaná (postačia neformálne štruktúry s určením zodpovednosti, základných pravidiel).

> **Väzba na cieľ:** B.3 Záujem obyvateľov o dianie v obci

> **Garant:** obec

> **Spolupráca:** obec

> **Náklady:** —

> **Financovanie:** obec

> **Obdobie realizácie:** celoročne – každý rok

5.3 Prioritná oblasť C – Služby pre obyvateľov

Vzhľadom k veľkostnej kategórii obce je možné podporiť vznik nových prevádzok vytvorením priestorových podmienok. A umožnenie verejného prístupu na internet v obci.

C.1.1 Vytvorenie podmienok pre verejnoprospešné služby

Príprava a implementácia opatrení zameraných na marginalizované skupiny, predovšetkým dobrovoľne nezamestnaných. Jedná sa o realizáciu motivačného programu s prvkom osvojenia si alebo udržania pracovných návykov u spomínaných skupín.
> Väzba na cieľ: C.1 Podmienky pre verejnoprospešné služby
> Garant: obec
> Spolupráca: obec
> Náklady: —
> Financovanie: ESF, obec
> Obdobie realizácie: 2016 - 2023

C.2.1 Internetizácia obce

Projekt počíta s inštaláciou vysokorýchlostného internetu. Alternatívne možno uvažovať so zriadením verejne prístupného miesta v rámci priestorov obecnej knižnice alebo kultúrneho domu.
> Väzba na cieľ: C.2 Verejne prístupný internet
> Garant: obec
> Spolupráca: obec
> Náklady: —
> Financovanie: ERDF, obec
> Obdobie realizácie: 2016 - 2017

C.3.1 Rekvalifikačné kurzy a programy podpory vzniku MSP

Projekt bude realizovať vzdelávacie a rekvalifikačné kurzy pre nezamestnaných, pre osoby, ktoré sa nemôžu uplatniť so svojou kvalifikáciou a pre tých, ktorí plánujú pracovať ako samostatne zárobkovo činné osoby prípadne ako podnikatelia.
> Väzba na cieľ: C.3 Podpora programov pre rozvoj zamestnanosti
> Garant: obec
> Spolupráca: obec

> Náklady: —
> Financovanie: ESF, obec
> Obdobie realizácie: 2016 - 2019

C.4.1 Výstavba oddychovej zóny v obci

V pláne je vybudovanie vychádzkového miesta a zelene.
> Väzba na cieľ: C.4 vybudovanie oddychovej zóny
> Garant: obec
> Spolupráca: obec
> Náklady: —
> Financovanie: ERDF (alt. súkromné zdroje), obec
> Obdobie realizácie: 2016 - 2023

5.4 Prioritná oblasť D – Kvalita životného prostredia

Kvalita životného prostredia je dôležitým faktorom atraktívnosti obce z hľadiska obytných a rekreačných funkcií. Okrem praktických činností na zlepšenie stavu životného prostredia (ako revitalizácie obecnej zelene – D.1.1) sa počíta aj s uskutočnením osvetovej kampane „Chránime prostredie, v ktorom žijeme“ (D.2.1). Dôležitá je tiež priama participácia obyvateľov na zlepšovaní životného prostredia.

D.1.1 Revitalizácia a výsadba obecnej zelene

Pre zvýšenie ekologickej stability územia je potrebné obnoviť pôvodnú štruktúru krajiny. Viac zelene bude mať okrem ekologického prínosu aj pozitívny efekt na estetiku krajiny a zníži nepriaznivé vplyvy počasia.
> Väzba na cieľ: D.1 Revitalizácia verejných obecných priestranstiev
> Garant: obec
> Spolupráca: obec
> Náklady: —
> Financovanie: ERDF, obec
> Obdobie realizácie: 2016 - 2023

D.2.1 Informačný a osvetový leták „Chráňme prostredie, v ktorom žijeme“

Obsahom letáku bude prístupnou formou sprostredkované posolstvo obyvateľom ako sa správať ku svojmu okoliu, k životnému prostrediu s ohľadom na základné princípy udržateľného rozvoja. Leták v rozsahu 1-2 A4 bude distribuovaný do jednotlivých domácností.

> **Väzba na cieľ:** D.2 Ekologicky uvedomelí občania

> **Garant:** obec

> **Spolupráca:** obec, Úrad životného prostredia

> **Náklady:** ———

> **Financovanie:** grantové zdroje, obec

> **Obdobie realizácie:** 2016 - n

D.3.1 Riešenie likvidácie tzv. „čiernych skládok odpadu“ prostredníctvom osvetu

Obsahom bude prístupnou formou sprostredkovať informácie obyvateľom ako sa správať ku svojmu okoliu, k životnému prostrediu s ohľadom na základné princípy udržateľného rozvoja.

> **Väzba na cieľ:** D.3 Investície do základnej infraštruktúry

> **Garant:** obec

> **Náklady:** —————

> **Financovanie:** obec, ERDF, Environmentálny fond

> **Obdobie realizácie:** 2016-n

5.5 Prioritná oblasť E – Podpora cestovného ruchu a stavebného rozvoja

V oblasti rekreácie a športu sú tu možnosti pre krátkodobú rekreáciu a športové vyžitie, ale ich stav je takmer nevyhovujúci. Pre dlhodobú rekreáciu chýbajú ubytovacie kapacity. Dlhodobá rekreácia kladie tiež zvýšené nároky na prírodné prostredie a vybavenosť. Má sezónny charakter a preto je ekonomicky náročná.

E.1.1 Výstavba nájomných bytov

Jedným z dôsledkov vysokého dopytu po bytoch a nehnuteľnostiach je rast ich cien. Tým sa znižujú šance časti obyvateľov (spravidla nižších a stredných príjmových skupín) získať bývanie v obci. Preto by bolo vhodné uspokojiť dopyt aj po lacnejšom bývaní výstavbou nájomných bytov. Projekt výstavby bytových domov je orientovaný na mladé rodiny s nižšími príjmami, ktoré nedisponujú dostatočným počiatočným kapitálom na kúpu bytu. Cieľom je stabilizácia obyvateľov mladších vekových skupín v obci.

> **Väzba na cieľ:** E.2 Účinná podpora rozvoja bytového fondu obce

> **Garant:** obec

> **Spolupráca:** obec

> **Náklady:** ———

> **Financovanie:** ŠFRB (alt. súkromné zdroje), obec

> **Obdobie realizácie:** 2016 - 2023

E.2.1 Zriadenie ubytovacích kapacít turistického typu v obci

V obci je nutné revitalizovať komplexné riešenie turizmu. Je to jedna z akútnych a prioritných aktivít, ktoré chce obec vyriešiť aj za spolupráce súkromného sektora.

> **Väzba na cieľ:** E.3 Rozvoj turizmu

> **Garant:** obec

> **Spolupráca:** obec

> **Náklady:** —

> **Financovanie:** ERDF (alt. súkromné zdroje), obec

> **Obdobie realizácie:** 2016 - 2023

6. Implementácia programu rozvoja

6.1 Organizačné zabezpečenie realizácie a monitoring

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych projektov v podobe rámcových akčných plánov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov – zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu a delegovať na ňu túto úlohu. Pracovná skupina by mala vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jej činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu.

Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých aktivít, opatrení, projektov je definovaná v kapitole 5 – Akčné plány. Každý projekt má stanoveného garanta (subjekt zodpovedný za realizáciu), prípadne aj spolupracujúce subjekty. To znamená, že úlohou pracovnej skupiny nebude priamo realizovať jednotlivé projekty, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekryvanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny.

Pracovná skupina pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj **monitorovaciú úlohu**. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov - úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Odporúčané zloženie pracovnej skupiny:

- starosta obce
- odborné komisie pri OZ
- podnikateľské subjekty
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine)

- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov

Odporúčame tiež pre každý kalendárny rok, vo väzbe na zasadnutie pracovnej skupiny, pripraviť na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobne definovali úlohy a kroky pri realizácii jednotlivých projektov v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov.

Po uplynutí 8 - ročného plánovacieho horizontu sa odporúča vypracovanie nového strategického programového dokumentu (PRO). Potrebu rozsiahlejšej aktualizácie môže vyvolať i závažnejšia zmena vonkajších podmienok. Ďalšie dôvody na aktualizáciu dokumentu prinesie nové programovacie obdobie pre roky 2016-2023. Na základe operačných programov budúceho programovacieho obdobia by sa mala preveriť kompatibilita akčných plánov s prioritami a opatreniami nových sektorových operačných programov, ako aj nové možnosti financovania projektov a tomu prispôbiť výber nových projektov.

Pre úspešnú realizáciu viacerých navrhnutých projektov je dôležité získanie podpory kompetentných regionálnych štruktúr – krajského samosprávneho orgánu a/alebo regionálnej rozvojovej agentúry.

6.2 Finančné zabezpečenie realizácie

Mnohé aktivity a opatrenia predstavujú finančne náročné projekty. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu.

Pre jednotlivé aktivity, opatrenia a projekty sú v kapitole 5 – Akčné plány definované subjekty, ktoré ich budú financovať, ako aj odhadované náklady (pokiaľ ich bolo možné špecifikovať). Vzhľadom k tomu, že v aktuálnej fáze nie je možné výšku nákladov presne určiť, bude finančná tabuľka vyplnená dodatočne (vo fáze rozpracovania daného projektu a príprave žiadosti o finančný príspevok).

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenovce, budú v zásade pochádzať z troch zdrojov:

- verejné zdroje (obecný rozpočet, štátny rozpočet)
- súkromné zdroje
- fondy Európskej únie

> Verejné zdroje

Ako ukázala analýza majetkovej a rozpočtovej situácie, zdroje obce neumožnia všetky investície. Dôležité bude preto získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým fondov EÚ.

Je samozrejme nutné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty je možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú mestá a obce len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity (ak nepočítame automatické dofinancovanie príspevku zo štrukturálnych fondov). Väčšina štátnych fondov bola zrušená; jediným fondom poskytujúcim aspoň limitovanú nenávratnú finančnú pomoc pre investičné projekty obcí je Štátny fond rozvoja bývania. Z neho môžu pri výstavbe obecných nájomných bytov podľa stanovených kritérií (rozloha bytu do 90 m², pre rodiny s príjmami do 3,5 násobku životného minima) získať nenávratný finančný príspevok vo výške 30% alebo 20% nákladov a na prefinancovanie zvyšných 70%, resp. 80% nákladov možno získať od ŠFRB úver na 30 rokov s úročením 1,2%. So zdrojmi tohto fondu uvažuje aj projekt E.2.1.

V minulom období zohrával dôležitú úlohu pri rozvoji environmentálnej infraštruktúry Štátny fond životného prostredia, pričom v súčasnosti bol opätovne vytvorený pod názvom Environmentálny fond. Čerpanie zdrojov z tohto fondu je možné od roku 2005.

> Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít je u nás zatiaľ zriedkavé, rovnako ako v zahraničí často realizované investovanie na báze Joint Ventures – t.j. podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť aj na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Pokiaľ ide o projekty a aktivity obsiahnuté v tomto dokumente, časť z nich počíta s príspevkami zo súkromných zdrojov, napríklad formou sponzorských príspevkov.

> Fondy Európskej únie

Po vstupe SR do Európskej Únie sa mestám a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Je založená na štyroch štrukturálnych fondoch:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – financuje infraštruktúru, investície do tvorby pracovných príležitostí, miestne rozvojové projekty a pomoc malým firmám
- Európsky sociálny fond (ESF) – podporuje návrat nezamestnaných a znevýhodnených skupín do pracovného života, najmä financovaním odbornej prípravy a systému podpory ich zamestnávania
- Európsky poľnohospodársky a garančný fond (EAGGF) – finančne podporuje rozvoj vidieka a pomoc farmárom najmä v zaostávajúcich regiónoch.
- Finančný nástroj na riadenie rybolovu (FIFG) – pomáha adaptovať a modernizovať rybolovný priemysel

Pre zabezpečenie realizácie rozvojových projektov obce Jasenovce sa počíta s využitím zdrojov z fondu ERDF (projekty a aktivity), v menšej miere aj z ESF (aktivity realizované prostredníctvom ÚPSVaR).

Pri zámere čerpania štrukturálnych fondov je potrebné pamätať na to, že z nich je v prípade územia spadajúceho pod Cieľ 1 (celé územie SR okrem Bratislavy) možné pokryť maximálne 75% oprávnených nákladov (v prípade verejného sektora). Ďalších 20% je spolufinancovaných zo štátneho rozpočtu. Konečný prijímateľ je povinný znášať 5% z celkových oprávnených nákladov. V praxi však je potrebné z obecného rozpočtu financovať väčší podiel, keďže nie všetky náklady spadajú do kategórie oprávnených výdavkov. Z tohto dôvodu sa skutočný podiel spolufinancovania obce môže zvýšiť až na 20% i viac. Ak je konečným prijímateľom súkromná firma, výška príspevku zo štrukturálnych fondov je nižšia a predstavuje maximálne 15% z celkových oprávnených nákladov. V tomto prípade sa na poskytovanie podpory vzťahujú pravidlá štátnej pomoci, ktoré určujú intenzitu štátnej pomoci diferencovane pre rôzne účely (na základe Zákona č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci).

Aby SR mohla v čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, bol vypracovaný Národný rozvojový plán, ktorý sa realizuje prostredníctvom 4 operačných programov:

- OP Základná infraštruktúra
- SOP Priemysel a služby
- SOP Ľudské zdroje
- SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Na hľadanie spoločných riešení problémov zasahujúcich celé územie EÚ boli založené špeciálne programy, známe ako Iniciatívy Spoločenstva. Z celkového počtu

4 iniciatív sú pre SR na skrátené programovacie obdobie rokov 2004 - 2006 otvorené dve – INTERREG III a EQUAL. Vzhľadom k ich zameraniu na podporu cezhraničnej spolupráce (Interreg), resp. elimináciu diskriminovaných skupín obyvateľov (Equal) je možné počítať s ich využitím pre kofinancovanie projektov obce Jasenovce. V budúcom programovacom období budú popri spomínaných dvoch iniciatívach otvorené aj iniciatívy URBAN II a LEADER+. Z nich by z hľadiska možnosti získania finančných prostriedkov do úvahy pripadala iniciatíva LEADER+ cielená na podporu spájania aktívnych subjektov vo vidieckych komunitách a ekonomickej sfére pri hľadaní nových miestnych stratégií udržateľného rozvoja.

Nové programovacie obdobie pre roky 2014-2020 prinesie zmeny v celkovej alokácii finančných prostriedkov, ako aj zmeny prioritných smerov podpory. Preto bude na základe operačných programov budúceho programovacieho obdobia nutné preveriť možnosti financovania projektov obsiahnutých v tomto dokumente. To sa týka hlavne projektov druhého sledu podaných po roku 2016.

7. Prílohy

7.1 Vázby akčných plánov programu rozvoja na priority a opatrenia sektorových operačných programov

Priority a opatrenia OP/SOP	Ciele a aktivity/projekty PRO
OP Základná infraštruktúra Priorita 2 - Environmentálna infraštruktúra Opatrenie 2.1 Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využitie vôd Relevantné aktivity: – výstavba nových ČOV a nových verejných sústav kanalizačných sietí	Cieľ: A.5 Vybudovanie kanalizačného systému Aktivita: A.5.1 Vybudovanie kanalizácie
OP Základná infraštruktúra Priorita 3: Lokálna infraštruktúra Opatrenie 3.1 Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry v regiónoch Podopatrenie 3.1.1: Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry Podopatrenie 3.1.4: Budovanie a rozvoj kultúrnej infraštruktúry	Cieľ: A.2 Zlepšenie technického stavu občianskych budov
Opatrenie 3.2: Budovanie a rozvoj informačnej spoločnosti pre verejný sektor	Cieľ: C.2 Verejne prístupný internet Aktivita: C.2.1 Internetová kaviareň
Opatrenie 3.4: Renovácia a rozvoj obcí Relevantné aktivity: – úprava verejných priestranstiev, parkov, chodníkov a rekreačných zón – rekonštrukcia vodovodov, plynovodov a kanalizácie a ich pripojenie na siete – rekonštrukcia remeselných dvorov, podporujúcich oživenie tradičných remesiel a zamestnaní, a tam, kde je to vhodné, zmena účelu budov, aby slúžili ako remeselné centrá – zlepšenie vzhľadu ulíc, napr. úprava chodníkov, verejného osvetlenia atď. – obnova turistických, cykloturistických a náučných trás – rekonštrukcia miestnych ciest a mostov	Cieľ: A.3 Zlepšenie kvality miestnych komunikácií a chodníkov Aktivita: A.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií Cieľ: A.4 Rekonštrukcia verejných priestranstiev Aktivita: A.4.1 Rekonštrukcia a revitalizácia verejných priestranstiev obce Cieľ: D.1.1 Revitalizácia a výsadba obecnej zelene Aktivita: D.1 Revitalizácia verejných priestranstiev
SOP Priemysel a služby	Cieľ: E.1 Zvýšenie priemyselnej

Priority a opatrenia OP/SOP	Ciele a aktivity/projekty PRO
Priorita 1 - Rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb s využitím rozvoja domáceho rastového potenciálu	základne
Opatrenie 1.1 Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb	Cieľ: E.3 Rozvoj turizmu Aktivita: E.3.1 Zriadenie ubytovacích kapacít turistického typu v obci
Priorita 2 - Rozvoj cestovného ruchu	Aktivita: E.3.2 Výstavba oddychovej zóny v obci
Opatrenie 2.2 Podpora podnikateľských aktivít cestovného ruchu – investície do zariadení na prezentáciu kultúrnych aktivít (kultúrne podujatia, festivaly, prezentácia národného folklóru, zvykov a tradícií, kongresy, sympóziá a pod.)	Cieľ: E.3 Obnova kultúrnych pamiatok obce

7.2 Finančná tabuľka pre vybrané projekty*

Rok / Opatrenie (projekt)	Opráv. náklady spolu A=B+H+ CH	Verejné zdroje						Súkrom. zdroje H	EIB CH
		Verejné zdroje spolu B=C+D	Fond EÚ C	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu D=E+F+G	Štátny rozpočet E	Regionál. zdroje F	Miestne zdroje G		
2016									
2017									
2018									
2019									
2020									
2021									

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jasenovce

2022									
2023									
Spolu									

* tabuľka sa vyplní po upresnení rozpočtov projektov